

Asunnottomuuskyselyn ohje

Huom.

Jos kunnassa ei ole asunnottomia, vastaathan silti kyselyyn.
Valitse vaihtoehto "**Ei asunnottomia**" ja lähetä vastaus.

Sisällys

1	Asunnottomuuskyselyn toteutus	3
2	Mistä kunta saa tiedot asunnottomista?	3
3	Oikeus käsitellä henkilötietoja asunnottomuuden selvittämisessä	4
4	Esimerkki tietojenkeruusta.....	5
5	Kyselyn täyttäminen	5
5.1	Kunnan perustiedot.....	6
5.2	Yksinelävät asunnottomat poikkileikkausajankohtana 15.11.....	6
5.3	Naiset, nuoret ja ulkomaalaistaustaiset poikkileikkausajankohtana 15.11.	8
5.4	Asunnottomat perheet ja pariskunnat poikkileikkausajankohtana 15.11.	9
5.5	Asunnottomuuslaskennassa käytetyt tietolähteet.....	9
5.6	Miksi asunnottomuus kunnassanne on vähentynyt/lisääntynyt	9
5.7	Toimenpiteet asunnottomuuden vähentämiseksi	10

Asunnottomuuskyselyn ohje

Julkaistu: 15.10.2025

Dnro: ARA-00.01.01-2025-16

Valtion tukeman asuntorakentamisen keskus

1 Asunnottomuuskyselyn toteutus

Valtion tukeman asuntorakentamisen keskus Varke (ent. Ara) julkaisee vuosittain selvityksen Suomen asunnottomuudesta. Julkaistavat tiedot kuvaavat asunnottomuutta marraskuun 15. päivänä. Selvityksessä tarkastellaan asunnottomuuden alueellista kehitystä, asunnottomuuden eri muotoja ja asunnottomuuden jakautumista eri väestöryhmissä, kuten ulkomaalaistaustaisten, nuorten ja naisten joukossa. Selvityksen liitteenä julkaistaan kuntakohtainen tilasto asunnottomien määrästä poikkileikkausajankohtana 15.11.

Varke kerää tiedot asunnottomista kunnilta verkkokyselyllä, joka lähetetään kuntien kirjaamoihin vuosittain lokakuussa. Kuntien tulee tehdä asunnottomuustietojen keräämisessä yhteistyötä hyvinvointialueiden, vuokratyöyhtiöiden ja palveluntuottajien kanssa.

Aiempien vuosien asunnottomuus selvitykset ovat Varken verkkosivuilla osiossa Tilastot ja julkaisut. [Tutustu aiempiin asunnottomuus selvityksiin.](#)

2 Mistä kunta saa tiedot asunnottomista?

Jotta asunnottomuudesta saadaan mahdollisimman tarkka kuva, kuntien on tärkeää selvittää tietoja useista eri lähteistä. Kunta voi kerätä asunnottomuustietoa muun muassa näistä lähteistä:

- hyvinvointialueiden sosiaalipalveluiden asiakastiedoista
- vuokratyöyhtiöiden asunnonhakijatiedoista
- Kelan toimeentulorekisteristä
- palveluntuottajien asiakastiedoista
- Rikosseuraamuslaitoksen asiakastiedoista.

Hyvinvointialueiden sosiaalipalvelut ovat tärkeä tietolähde asunnottomuustietojen keräämisessä. Kuntien kannattaakin olla yhteydessä hyvinvointialueisiin jo hyvissä ajoin ja selvittää, miten hyvinvointialueet voisivat osallistua asunnottomuustietojen tuottamiseen.

Kaikki asunnottomat eivät ole sosiaalipalvelujen piirissä eivätkä siksi näy sosiaalipalveluiden asiakasrekistereissä. Tämän vuoksi tietoja pitää kysyä myös esimerkiksi järjestöiltä, seurakunnista/diakonialta, asumisneuvonnasta ja vuokratyöyhtiöiden asunnonhakijatiedoista.

Palvelut, joissa asioidaan anonymisti: Jos on tiedossa, että palvelussa asioi asunnottomia, voi kysyä olisiko työntekijöiden mahdollista kysyä marraskuun puolivälin ajan asiakkailta erikseen, saako heiltä kerätä tietoja asunnottomuuskyselyä varten.

Tietojen luotettavuuden varmentamiseksi on tärkeää käyttää apuna väestötietojärjestelmää ja muita henkilötunnuksiin perustuvia rekistereitä. Väestötietojärjestelmästä voidaan tarkistaa, onko henkilö asunnoton (esimerkiksi osoite Poste restante tai jokin laitos). Väestötietojärjestelmän käyttö on erityisesti tarpeen, kun tarkistetaan sellaisen vuokra-asunnon hakijan tietoja, joka on oman ilmoituksensa mukaan asunnoton. On kuitenkin hyvä huomioida, että monen asunnottoman osoitetiedot eivät ole rekistereissä ajan tasalla. Rekisterissä oleva osoitetieto saattaa olla vanhentunut, ja henkilö on asunnoton.

Rekisteritiedolla ei yleensä päästä tarkistamaan mahdollista pitkäaikaisasunnottomuutta, koska siihen liittyy olennaisesti hoidon ja avun tarpeen arviointi.

Eri lähteistä saadut tiedot kannattaa ristiinajaa ja varmistaa, että samaa henkilöä ei ole laskettu moneen kertaan.

3 Oikeus käsitellä henkilötietoja asunnottomuuden selvittämisessä

Tietosuojalain (5.12.2018/1050) mukaan henkilötietoja saa käsitellä, mikäli käsittely on tarpeen ja oikeasuhtaista viranomaisen toiminnassa yleisen edun mukaisen tehtävän suorittamiseksi (§ 4). Lisäksi henkilötietoja saa käsitellä, mikäli se on tarpeen tutkimusta taikka tilastointia varten ja se on oikeasuhtaista sillä tavoiteltuun yleisen edun mukaiseen tavoitteeseen nähden. Tämän perusteella asunnottomuuslaskennassa voi käyttää henkilötietoja, jotka sisältävät henkilötunnuksen. Henkilötietojen käsittely tapauksessa täyttää EU:n tietosuojasetuksen edellytykset, sillä tietosuojalaki täsmentää ja täydentää tietosuojasetuksen kansallista soveltamista.

Lisäksi tietojen luovutuksen perusteena voidaan pitää julkisuuslain (21.5.1999/621) yleissäännöstä 28 §. Tiedon antaminen asunnottomuuslaskennan tarkoitukseen ei loukkaisi niitä etuja, joiden suojaksi salassapitovelvollisuus on säädetty.

4 Esimerkki tietojenkeruusta

Asunnottomuustietojen keräämiseen on hyvä valmistautua hyvissä ajoin olemalla yhteydessä eri lähteisiin ja sopimalla tietojenluovutuksesta. Palveluja, joissa asioidaan anonyymisti, voi pyytää kysymään asiakkailta erikseen, saako tietoja kerätä asunnottomuuslaskentaa varten.

Esimerkki tietojenkeruusta:

1. Kunta tai hyvinvointialue kokoaa tietoja eri lähteistä.
2. Eri lähteistä saadut tiedot ristiinajetaan, jotta samaa henkilöä ei tule laskettua monesti
3. Tarvittaessa listan henkilöt käydään läpi esim. Väestötietojärjestelmästä tai Facta-kuntarekisteristä ja tarkistetaan löytyykö osoitetietoa (vaatii tapauskohtaista arviointia ja harkintaa)
4. Yksinelävien asunnottomien ryhmittely asunnottomuuden muodon ja pitkäaikaisasunnottomuuden mukaan
5. Asunnottomien naisten, nuorten, ulkomaalaistaustaisten, perheiden ja pariskuntien laskeminen
6. Varken kyselyyn vastataan ainoastaan asunnottomien lukumäärillä, eikä henkilötietoja tai listoja asunnottomista välitetä Varkeen
7. Laskennan jälkeen henkilötiedot hävitetään.

5 Kyselyn täyttäminen

Vastaattehan kyselyyn, vaikka kunnassanne ei olisi asunnottomia. Ilman vastausta emme saa tietää, onko kunnassanne asunnottomia vai ei. Valitse vaihtoehto ”Ei asunnottomia” ja lähetä vastaus.

Täytä kyselyyn tiedot poikkileikkausajankohdalta **15.11.**

Kyselyyn raportoidaan ainoastaan henkilöt, jotka ovat olleet asunnottomana poikkileikkauspäivänä 15.11. Kyseessä ei ole kumulatiivinen, koko vuoden asunnottomuuslukuja kuvaava selvitys, vaan ainoastaan yhden päivän tilannetta kuvaava laskenta. Kyselyyn ei lasketa henkilöitä, jotka ovat saaneet asunnon esimerkiksi päivää ennen poikkileikkausajankohtaa, tai joutuneet asunnottomaksi vasta poikkileikkausajankohdan jälkeen.

Poikkileikkauspäivän ympärillä voidaan kuitenkin tarpeen mukaan huomioida muutamia päiviä. Esimerkiksi asunnottomien palveluissa asioivista henkilöistä kannattaa kerätä tietoa marraskuun puolivälissä esim. viikon ajalta, jotta saadaan mahdollisimman kattava kuva poikkileikkausajankohtana asunnottomina olleista. Todennäköisesti henkilö, joka on pari päivää ennen poikkileikkauspäivää asioinut palvelussa, on edelleen asunnoton myös poikkileikkauspäivänä, vaikkei juuri silloin tulisikaan kyseiseen palveluun.

5.1 Kunnan perustiedot

Ilmoita alussa kunta, kuntanumero, hyvinvointialue ja yhteystietosi.

Kuntanumeron voi tarkistaa [Tilastokeskuksen verkkosivuilta](#).

Jos kunnassa ei ole asunnottomia, täytä kunnan tiedot ja valitse kysymykseen ”Oliko kunnassa asunnottomia 15.11.” vaihtoehto ”ei asunnottomia.” Tämän jälkeen voit lähettää lomakkeen, eikä sinun tarvitse vastata muihin kysymyksiin.

5.2 Yksinelävät asunnottomat poikkileikkausajankohtana 15.11.

Ilmoita yksinelävien asunnottomien määrä asunnottomuuden muodon mukaan. Erottele erikseen pitkäaikaisasunnottomien määrä kussakin ryhmässä.

Asunnottomuuden muodot määritellään seuraavasti:

1. Ryhmään **ulkona, porrashuoneissa, ns. ensisuojoissa yms.** luetaan ilman vakinaista asuinpaikkaa olevat, erilaisissa tilapäissuojoissa ja paikoissa asustavat ja kiertelevät henkilöt. Esimerkiksi ulkona, rappukäytävissä, teltassa, autossa, julkisen liikenteen kulkuvälineissä tai asemilla, kauppakeskuksissa tai pysäköintihalleissa majoittuvat lasketaan tähän ryhmään. Tähän ryhmään lasketaan myös asunnottomat, jotka yöpyvät ensisuojoissa, palvelukeskuksissa, tai vastaavissa paikoissa, joissa voi majoittua kerrallaan vain yhdeksi yöksi tai viikonlopuksi.

2. Ryhmään **asuntoloissa tai majoitusliikkeissä asunnon puutteen vuoksi** olevat luetaan asuntolatyypisissä majoituksissa tai esimerkiksi väliaikaismajoituksessa, tavallisimmin hyvinvointialueen tai kunnan maksusitoumuksilla majoittuvat henkilöt. Ensisuojiin verrattuna tähän ryhmään laskettavien henkilöiden asumisratkaisut ovat pidempikestoisia, mutta kuitenkin kestoaltaan rajattuja ja tilapäisiä (yleensä viikkoja tai kuukausia).
3. Ryhmään **asumispalveluyksiköissä, kuntouttavissa yksiköissä, sairaaloissa tai muissa laitoksissa asunnon puutteen vuoksi** asuvat luetaan muun muassa päihdehuollon asumispalveluyksiköissä, erilaisissa hoidollisissa laitostyypisissä yksiköissä, sairaaloissa, vankiloissa, turvakodeissa yms. asuvat asunnottomat henkilöt. Tähän ryhmään lasketaan asunnottomat, jotka majoittuvat sellaisissa yksiköissä/laitoksissa, jotka eivät ole ensisijaisesti asunnottomille tarkoitettuja. Henkilö on joko kotiutumassa/vapautumassa asunnottomaksi tai hän joutuu asunnon puutteen vuoksi jäämään yksikköön/laitokseen pidemmäksi aikaa, kuin muuten olisi tarpeen.
 - Jos henkilö asuu asumispalveluyksikössä ja hänellä on vuokra-asuntohakemus vireillä, henkilö lasketaan tähän ryhmään kuuluvaksi. Mutta jos henkilö asuu yksikössä pysyvästi hoidon vuoksi eikä hän hae muita asumisratkaisuja tai hän on tehnyt vuokrasopimuksen kyseisen asumisyksikön kanssa, häntä ei lasketa asunnottomaksi.
 - Jos henkilö asuu asumispalvelun piirissä olevassa erillisessä asunnossa, vaikka vain tilapäisestikin, häntä ei lasketa asunnottomaksi.
4. Ryhmään **tilapäisesti tuttavien tai sukulaisten luona asunnon puutteen vuoksi** luetaan sellaiset henkilöt, jotka kunnan/hyvinvointialueen tietojen tai arvion mukaan asuvat tilapäisesti tai kiertelevät tuttavien ja sukulaisten luona ilman vakituista asuntoa.
 - Ryhmään ei lueta vanhempiensa luona asuvia alle 25-vuotiaita nuoria.

Pitkäaikaisasunnottomuuden luokittelu

Pitkäaikaisasunnottomalla tarkoitetaan asunnottomia, jolla on asumista olennaisesti vaikeuttava sosiaalinen tai terveydellinen ongelma, kuten velka-, päihde- tai mielenterveysongelma, ja jonka asunnottomuus on pitkittynyt tai

uhkaa pitkittyä tavanomaisten asumisratkaisujen toimimattomuuden ja sopivien tukipalvelujen puuttumisen vuoksi. Asunnottomuus on pitkäaikaista, kun se on kestänyt vähintään yhden vuoden tai henkilö on ollut toistuvasti asunnottomana viimeisen kolmen vuoden aikana. Pitkäaikaisasunnottomuudessa korostuu avun ja hoidon tarve – ajallinen kesto on toissijaista.

Muu vahva näyttö pitkäaikaisasunnottomuudesta voi olla luokittelun kriteerinä, esimerkiksi henkilön asumis- tai asunnottomuushistorian tunteminen. Palveluntuottajien asiakastiedoista voi näkyä pitkäaikaisasunnottomia, jotka saavat eläkettä, eivätkä sen takia asioi kaupungin sosiaalitoimistossa. Kyseessä voi olla nuoriakin päihde- ja mielenterveysongelmaisia.

Tilapäisesti tuttavien tai sukulaisten luona -ryhmässä pitkäaikaisasunnottomaksi lukemisen pitää perustua ensisijaisesti sosiaalipalveluiden asiakkuuteen, jolloin palvelujen tarpeen perusteella voidaan päätellä, täyttyvätkö pitkäaikaisasunnottomuuden kriteerit.

5.3 Naiset, nuoret ja ulkomaalaistaustaiset poikkileikkausajankohtana 15.11.

Ilmoita yksinelävistä asunnottomista naisten, nuorten (alle 25-v.) ja ulkomaalaistaustaisten määrät.

Ulkomaalaistaustaisiin¹ luetaan asunnottomat yksinelävät henkilöt, jotka täyttävät Tilastokeskuksen määritelmän:

- Henkilöt, joiden molemmat vanhemmat tai ainoa tiedossa oleva vanhempi on syntynyt ulkomailla
- Ulkomailla syntyneet henkilöt, joiden kummastakaan vanhemmasta ei ole tietoa väestötietojärjestelmässä
- Lisäksi Suomessa ennen vuotta 1970 syntyneiden ja äidinkieleltään vieraskielisten (muu kuin suomi, ruotsi tai saame) henkilöiden on päätelty olevan ulkomaalaistaustaisia, samoin kuin vuonna 1970 tai sen jälkeen

¹ 15.11.2025 lähtien asunnottomuuskyselyssä käytetään [Tilastokeskuksen](#) määritelmää **ulkomaalaistaustaisista**. Aiempina vuosina kyselyssä oli käytössä ryhmä ”maahanmuuttajat,” jonka määritelmä oli: *”Maahanmuuttajiin luetaan asunnottomat yksinelävät henkilöt, jotka eivät ole Suomen kansalaisia tai joiden äidinkieli on joku muu kuin suomi tai ruotsi. Maahanmuuttajatiedon voi selvittää väestötietojärjestelmästä äidinkielen ja syntymäpaikan avulla.”*

Suomessa syntyneiden henkilöiden, joiden kummastakaan vanhemmasta ei ole väestötietojärjestelmässä tietoa.

Paperittomia eli maassa ilman lupaa olevia henkilöitä **ei lasketa** asunnottomiksi.

5.4 Asunnottomat perheet ja pariskunnat poikkileikkausajankohtana 15.11.

Ilmoita asunnottomien perheiden ja pariskuntien määrä.

Ryhmään luetaan perhe tai pariskunta, joka yhteisen asunnon puutteessa asuu erillään tai tilapäismajoituksessa, hotellissa tai sukulaisten ja tuttavien luona. Asunnottomiin perheisiin luetaan myös ensi- ja turvakodissa ja kriisiasunnoissa asuvat perheet.

Ilmoita erikseen perheeseen kuuluvien aikuisten ja lasten lukumäärä sekä ulkomaalaistaustaisten perheiden ja pariskuntien osuus.

5.5 Asunnottomuuslaskennassa käytetyt tietolähteet

Ilmoita, miltä organisaatioilta on saatu tietoja asunnottomuuslaskentaa varten. Voit valita useita vaihtoehtoja.

Arvioi tietojen kattavuutta ja luotettavuutta kohdassa. Voit mainita, jos jostain ryhmästä ei ole saatu tietoja.

5.6 Miksi asunnottomuus kunnassanne on vähentynyt/lisääntynyt

Kerro mitä syitä kunnan asunnottomuuskehityksen taustalla on. Näkemyksiä kannattaa kysyä asunnottomuuden parissa työskenteleviltä tahoilta. Etenkin jos asunnottomuusluvuissa on tapahtunut suuria muutoksia verrattuna edellisvuoteen, kannattaa kokoontua eri toimijoiden kanssa yhteen ja keskustella, ovatko muut toimijat havainneet samanlaista kehitystä ja mistä se mahtaisi johtua.

5.7 Toimenpiteet asunnottomuuden vähentämiseksi

Kerro vapaamuotoisesti, mitä toimenpiteitä kunnassa/hyvinvointialueella on tehty asunnottomuuden vähentämiseksi. Kuntien vastauksia voidaan käyttää sellaisenaan tai referoituna Varken julkaisemassa Asunnottomuus selvityksessä.

